26

სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტია.

წელიწადი პირველი.

ბრძოლაში პპოებ შენს უფლებას.

ხუთშაბათი, დეკემბრის 12, 1918 წ.

შრომა

გაზეთის ფასი ათი შაური.

გაზეთი გამოდის ყოველ-დღე გარდა უქმეების შემდეგ დღეებისა
გაზეთის ფასი:
ერთი თვით 10 მან., ცალკე ნომერი ყველგან ა თ ი შაური.
განცხადების ფასი:
პირველ გვერდზე პეტიტით სტრიქონი 1 მან., მეოთხეზე 80 კაპ.
სამგლოვიარო განცხადება:
12 საათამდის—15 მან., შემდეგ 20—მ.
რედაქცია ღიაა დილის 10—2 ს.
რედაქციასთან პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება დილის 10—12 ს.

ხელის მომწერლებმა ფული შემდეგი მისამართით უნდა გამოგზავნონ: Тифлис, Контора газ. „Шрома“, Баронская ул., № 16. სხვა მისამართით გამოგზავნილ ფულს კანტორა ვერ მიიღებს. კანტორა ღიაა დილის 10—2 ს. და საღამოს 5—7 სათ. რედაქციის სახელზე გამოგზავნილი წერილები უნდა იწერებოდეს ცალ გვერდზე, სუფთათ და გარკვევით. ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავ წერილებს რედაქცია არ ინახავს.
მისამართი: Тифлис, Редакція „Шрома“, Барон. ул. № 16.

№ 98 ორგანო საქართველოში მოქმედ სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა. № 98

დღეს სახალხო გვარდიის დღეა

ნომრის ინაარსი:

წერილები:

[...]თაური. სახალხო გვარდია და რევოლიუცია.

[...]Michel. პარლამენტში (შთაბეჭდილებანი).

[...]ანი. პარლამენტში (ვითომც ანგარიში).

[...] ჯ. აფხაზეთში (შთაბეჭდილებანი).

[...] ხეთელი. ღალა და სოციალ-დემოკრატიული ადმინისტრაცია.

— —

[...]აქართველოს პარლამენტი (ანგარიში).

[...]ეტროგრადიდან დაბრუნებულთა მიმართ.

— —

[...]დერბეიჯანი და სომხეთი.

[...]დერბეიჯანის პარლამენტის გახსნა

[...]არტიული ცხოვრება.

ცნობები:

ნარვის ფრონტზე ბოლშევიკები წინ მიიწევენ.

სამხრეთ ფრონტის ყაზახთა და თეთრგვარდიელთა ჯარს ყოფილი დიდი მთავარი ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე მეთაურობს.

ც. ალ. ბეჭდვითი ბიუროს ცნობით გერმანიაში შიმშილია.

ინგლისის ჯარმა რეინს მიაღწია.

ბერლინში სამოქალაქო ომი სწარმოებს.

ბოლშევიკური მოძრაობა გერმანიაში ძლიერდება.

მიიღება ხელის მოწერა
ყოველ-დღიურ გაზეთ
„შრომა“-ზე
მისამართი: ტფილისი, ბარონის ქუჩა, № 16, გაზ. „შრომა“-ს კ ა ნ ტ ო რ ა.

[ე]ქიმი ქალი რ. ბ. შიშლოსაბაშვილი.
[მ]ედიცინის დოქტორი ჟენევის უნივერსიტეტისა და ედინბურგის მედიკურ-ქირურგიულ კოლლეჯისა. იღებს [ყ]ოველ დღე შინაგან, ქალურ და [ვ]ენერიულ ავადმყოფთ და იძლევა [რ]ჩევებით დარიგებას. სიფილისის წამლობა ახალი მეთოდებით. დილის 10—12 ს. და საღამის 6—7 ნახ. საათამდე. მიხაილოვის პრ., სახლი № 119 ტელ. 8—26.

ექიმი ი. კ. აბაკელია
შინაგანი ავადმყოფობა.
განსაკუთრებით ავადმყოფობანი გულ მკერდისა, ფილტვებისა, სასუნთქისა, ფილტვების აპკისა, გულისა და ჯირკვლებისა.
ამოცნობა (დიაგნოზი) და წამლობა ყოველგვარი ჭლექისა, სისხლნაკლულობისა და მალარიისა.
ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა საღამოს $4^1/_2$—6 ს. პეტრე დიდის ქ. № 26 ტელ. 5—86

ქ. თბილისი, დეკემბრის 12.

სახალხო გვარდია და რევოლიუცია.

დღეს სახალხო გვარდიის დღეა. წელიწადი გადის, რაც ჩვენს [რ]ევოლიუციას დარაჯად უდგას სახალხო გვარდია, რაც ის მედგარი [ბ]რძოლითა და საკუთარი სისხლით [ი]ცავს ჩვენს თავისუფლებასა და დამოუკიდებლობას. რევოლიუციის [ე]რთგული დარაჯები დღესასწაულობენ გმირობითა და მოქალაქობრივი შეგნებით აღბეჭდილ მოღვაწეობის [წ]ლის თავს. სახალხო გვარდიის დღე—ეს რევოლიუციის და თავისუფლების გამარჯვების დღეა. თუ ჩვენი [რ]ესპუბლიკა ამაყობს რევოლიუციის [მ]ონაპოვართა შენარჩუნებით, თუ [მ]ასში დაცულია რევოლიუციონური წესი—ამაში უდიდესი ღვაწლი სახალხო გვარდიას მიუძღვის.

ფრონტის გაშიშვლების შემდეგ სახალხო გვარდია შეიქნა რევოლიუციის ცოცხალ ციხედ, რომელზედაც იმსხვრეოდა რეაქციისა და ანარქიის ტალღები.

სახალხო გვარდია თავისი ორგანიზაციითა დი მოქმედებით ცოცხალი საბუთია იმის, რომ თავისუფლებისა და სამშობლოს დაცვა არ საჭიროებს მილიტარისტულ ყაზარმულ სისტემას, რომ მოქალაქობრივი შეგნება და ამხანაგური ატმოსფერა საუკეთესო თავდებია რევოლიუციონური დისციპლინისა!

სახალხო გვარდიის მოღვაწეობაში იყო დეფექტები — ჩრდილი ადგილებიც, მაგრამ ნათქვამია: Побѣдителей не судятъ!..

ეს გამარჯვება კი—არის გამარჯვება რევოლიუციისა, განმტკიცება დემოკრატიისა!..

გვარდიის მოღვაწეობა ღაღადებს, რომ მშრომელ ხალხს შეუძლია და კიდეც დაიცავს თავისუფლებას, რომ რეაქციის ყოველგვარი ცდა დაიმსხვრევა დემოკრატიის ერთგულ შვილების ფოლადიან მკერდზე!.

გაუმარჯოს რევოლიუციას!

გაუმარჯოს მისი ანდერძებისა და მონაპოვართა გმირ-დამცველს—სახალხო გვარდიას!..

პარლამენტში.

(შთაბეჭდილებანი).

სოც.-დემოკრატების გზა-აბნეულობა, უსისტემობა, ერთხელ კიდევ გამოაშკარავდა პარლამენტის 10 დეკემბრის სხდომაზე, როდესაც ირჩეოდა კანონპროექტი ძვირფას კულტურულ მამულებში პროდუქტების რეკვიზიციის შესახებ.

საერთო, გარკვეულ გეზის უქონლობით შეიძლება მხოლოთ აიხსნეს ხსენებულ კანონპროექტის კომრომისული ხასიათი.

ეს უსისტემობა, საერთო გარკვეულ გეზის უქონლობა კერძოთ მიწათმოქმედების სამინისტროს პოლიტიკისა საუცხოვოდ დაასურათა ამხ. ილია ნუცუბიძემ.

მან მკაფიოდ აღნიშნა მიწათ-მოქმედების სამინისტროს პოლიტიკის არა მიზან შეწონილობა და ის ერთ გვარი პოლიტიკური უტაქტობა, რომლის ბეჭედი აზის მთელ ჩვენს მთავრობას და კერძოთ მიწათ-მოქმედების სამინისტროს პოლიტიკას.

ამხ. ილ. ნუცუბიძის სიტყვა იყო გულწრფელი სიტყვა ჭეშმარიტი სოციალისტისა. სხვანაირათ სოციალისტს არ შეეძლო ეთქვა იმ კანონპროექტის შესახებ, რომელიც მიწათ-მოქმედების სამინისტრომ შემოიტანა პარლამენტში.

ამხ. ილია ნუცუბიძე მოითხოვდა ყოველგვარ კომპრომისების უარყოფას და ჭეშმარიტ სოციალისტურ და რევოლიცოონურ საქმის კეთებას. ამიტომ გასაგები იყო, როდესაც ჩვენი ბურჟუაზიის წარმომადგენელმა ნაც. დემ. გ. გვაზამ გაილაშქრა ამხ. ილია ნუცუბიძის წინააღმდეგ. გ. გვაზავას პირით ლაპარაკობდა ჩვენი ბურჟუაზიის წარმომადგენელი, რომელიც რა თქმა უნდა, ვერ ურიგდება სოციალისტურ შემოქმედებას.

ბ. გვაზავა სამართლიანობას და უფლებასაც კი იშველიებდა კანონპროექტის წინააღმდეგ.—„ის სახელმწიფო, სადაც არ არის დაცული სამართლიანობა და უფლება. არ არის სახელმწიფო“—ბრძანა ბ. გვაზავამ. მაგრამ ჩვენ ვეკითხებით ბ. გვაზავას: განა სამართლიანობა, როდესაც ბურჟუაზია მუდამ მტაცებლურ, ყაჩაღურ გზით ტყავს აძრობდა და აძრობს მშრომელ ხალხს. განა სამართლიანობა და უფლებრივობა არის დაცული კაპიტალისტურ წესწყობილების დროს, როდესაც ერთი მუჭა კაპიტალისტები ცარცვავენ მშრომელ ხალხს.?!

ჩვენ ვამბობთ, რომ, (და ეს ასეც არის,) უფლება და სამართლიანობა არ არის დაცული კაპიტალისტურ წესწყობილების დროს და ამიტომ ის უნდა დამხობილ იქნას.

ეს ბ. გვაზავასთვის, რა თქმა უნდა, მიუღებელია, ვინაიდან ის იცავს უფლებას ბურჟუაზიისას, მაშინ როდესაც ჩვენ **შრომის უფლებას** ვიცავთ და ამ თვალსაზრისით უდგებით ყოველ მოვლენას.

პარლამენტში იბრძოდა ორი მიმართულება: სოციალისტური და ბურჟუაზიული; იბრძოდა ორი აზროვნება: სოციალისტური და ბურჟუაზიული.

პირველის დამცველათ გამოვიდა ჩვენი პარტიის წარმომადგენელი ამხ. ილია ნუცუბიძე ხოლო მეორე მიმართულებას ბ. გვაზავა გამოხატავდა.

კერძო საკუთრების სიწმინდეზე და ხელშეუხლებლობაზე ლაპარაკობდა ამ კლასის წარმომადგენელი, რომელიც ყოველთვის არღვევდა ამ კერძო საკუთრების პრინციპს, როდესაც ამას მისი, ბურჟუაზიის ინტერესი მოითხოვდა; ხოლო, როდესაც ამ კერძო საკუთრების პრინციპის დარღვევა **ხდება მუშათა კლასის სასარგებლოდ** ის უმაღლეუსამართლობაზე იწყებდა ძახილს. მაშასადამე აქ თვით საკუთრების ხელშეუხლებლობაზე კი არ არის საქმე, არამედ იმაში თუ **ვის სასარგებლოთ ხთება საკუთრების** პრინციპის შეზღუდვა.

ჩვენის აზრით რეკვიზიციის მოსახდენათ არც კი იყო მაინც და მაინც საჭირო კანონპროექტის შემოტანა, ვინაიდან რეკვიზიციის უფლება თვით ქალაქის თვითმართველობებსაც კი აქვთ. მისი პარლამენტში დადასტურება ზედმეტიც იყო. ამ კანონპროექტს თავისი raison d'être მაშინ ექნებოდა, იქ **კონფისკაციაზე** რომ ყოფილიყო ლაპარაკი. ეს მართლაც და საჭიროებდა პარლამენტის დასტურს.

აი სწორეთ ამ კონფისკაციას მოითხოვდა ჩვენი ფრაქცია.

„არც ერთი გროში მშრომელ ხალხის ჯიბიდან არ უნდა გადავიდეს მემამულეთა ქისაში“-ო, ასე დაათავა თავის სიტყვა ამხ. ილია ნუცუბიძემ.

სწორედ რომ საკვირველი იყო სოც.-დემ. გამოსვლა კონფისკაციის წინააღმდეგ.

სოც.-დემ. გზააბნეულობა, უსისტემობა კამათის დროს უფრო გამოაშკარავდა. ბ. ნინიძემ ისიც კი განაცხადა, რომ ჩვენ ვიცავთ პროდუქტების რეკვიზიციას, ვინაიდან კაპიტალისტებს ამ პროდუქტების შესაქმნელათ კაპიტალი და **შრომა** აქვთ დახარჯულიო. არ ვიცით უბრალო lapsus-ი იყო ნინიძეს მხრით, როდესაც ის კაპიტალისტების **შრომაზე** ლაპარაკობდა, თუ მართლაც სწამდა რასაც ამბობდა.

უხერხულ მდგომარეობაში იყვენ სოც.-დემ. მათი მოქმედება არც სოციალისტური იყო და არც ჩვენი ჩამორჩენილ ჩარჩ-კაპიტალისტების დამაკმაყოფილებელი.

სიმართლე არც თქვენსკენ არის უკიდურესო მემარცხენეებო, ამბობდა ბ.-ნ. ხომერიკი სოც.-რევოლიუციონერებზე, და არც თქვენსკენ ბ. გვაზავაო. სიმართლე, როგორც ყოველთვის შუაზეაო..

ეს სიტყვები ბ. მინისტრისა დამახასიათებელია.

სოც.-დემ., როგორც იტყვიან, არც მწვადს სწავდენ და არც შამფურს. მათი პოლიტიკა ყოველთვის ასეთი კომპრომისული, მერყევი და ორჭოფულია.

ბ. გვაზავას, რომელიც მთავრობას კაპიტალისტების ინტერესების შელახვას უკიჟინებდა, თავრობის თავმჯდომარე ბ. ნ. ჟორდანიამ უპასუხა: ჩვენ კაპიტალისტების ინტერესების შელახვას სრულებით არ ვცდილობთ. ჩვენ არ გვსურს ხელი შეუშალოთ ჩვენში ვაჭრობა მრეწველობის განვითარებასო (ამბობენ: ამ სიტყვის თქმის დროს ბ.-ნ. ჟორდანიასათვის ქანდარაზე მყოფ ბ.-კ. დათეშიძე ტაშს უკრავდაო).

როგორც ყოველთვის უშნო ენამახვილობა დაიწყო ბ. დ. ონიაშვილმა ამხ. ილია ნუცუბიძის შენიშვნაზე, რომ იმ დროს, როდესაც ევროპაში **ირყევა** ძველი სოციალური და პოლიტიკური ურთიერთობა, როდესაც ჩვენ ვდგევართ ძველ სოციალურ ურთიერთობათა გარდაქნის წინაშე, უფრო ვიდრე ოდესმე, მიზანშეწონილი არ არის და მიუღებელია რეკვიზიციაზე ლაპარაკიო; დროა თავი დავანებოთ კერძო საკუთრების ხელშეუხლებლობაზე

ლაპარაკს და თუ შევეხებით მას ზარემ შევეხოთ ისე, როგორც ამას მოითხოვს ხალხის ინტერესების. ამაზე ბ. ონიაშვილმა უშნო, ვითომდა ენამახვილობით უპასუხა: თუ ევროპაში ყველაფერი **ირყევა** ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ჩვენც **შევირყეთ.** არ ვიცი როდის აქეთ არის რომ ბ. ონიაშვილისთვის დიადი რევოლიუცია საზოგადოთ და კერძოთ გერმანიის რევოლიუცია ჰკუაზე შერყევას ნიშნავს?! დღემდე მხოლოდ ბურჟუაზიის იდეოლოგებისთვის იყო რევოლიუცია და ჰკუაზე შერყევა სინონიმი. როგორც ეტყობა ბ. სოც.-დემ. ონიაშვილსაც შეუთვისებია ეს „ფილოსოფია".

არსებითად სოც.-დ. ა. სოც.-რევ. ფრაქციის შესწორება წინააღმდეგ, რომელიც პროდუქტების კონფისკაციას მოითხოვდა, ვერაფერი სთქვეს. პირიქით, ბ. ნ. ხომერიკი თავის სიტყვის ერთ ნაწილში, თვით იცავდა კონფისკაციის შესაძლებლობას. ის უპასუხებდა ბ. გვაზავას, ამბობდა, რომ თვით თვითმპყრობელური მთავრობა ხშირათ სარგებლობდა კონფისკაციის უფლებითო. სამწუხაროთ, როგორც ხედავთ, ჩვენი სოც.-დემოკრატიული ფრაქცია იმდენათ ერთგული დამცველი გამოდგა კერძო მესაკუთრეთა ინტერესებისა, რომ თვითმპყრობელურ მთავრობასაც კი ჩამორჩა კერძო მესაკუთრეთა ინტერესების შეზღუდვაში.

მიშელ.

ახალი ამბავი

უქმის გამო ჩვენი გაზეთის მორიგი ნომერი გამოვა შაბათს 14 დეკემბერს.

⊖ **რევიზია.** თბილისის სასამართლოს პროკურორის განკარგულებით შესდგა განსაკუთრებული კომისია აკაკიევის თავმჯდომარეობით, თბილისის სისხლის სამართლის მილიციის მოქმედების სარევიზიოთ. კომისია უკვე შეუდგა მუშაობას.

⊖ **სანაინი.** გზათა მინისტრმა სანაინიდან მიიღო ცნობა, რომ იქ მომხდარ შეტაკების გამო მოჰკლეს 3, დასჭრეს 7. მათ რიცხვში პორუჩიკი შუბლაძე. პატრონები დაიხარჯა სულ 5080 ცალი.

⊖ **კოოპერატული სასადილო.** ამ დღეებში გოლოვინის პროსპექტზე თბილისის ქართული უნივერსიტეტი მისოევის სახლში ხსნის კოოპერატიულ სასადილოს.

⊖ **დაჭრა.** 10 დეკემბერს ,,ბრისტოლის'' ნომერში (გოლოვინის პრ. № 20) რევოლვერით მძიმეთ თავი დაიჭრა ნინა გომელაურის ქალმა. დაჭრილი მიხაილოვის საავადმყოფოში წაიყვანეს.

⊖ **სატერმინოლოგიო კომისია.** გზათა სამინისტროს სატერმინოლოგიო კომისიამ უკვე დაამთავრა თავისი მუშაობა, რომელიც მოწონებულ იქნა მინისტრის მიერ, სატერმინოლოგიო სახელმწიფო რკინის გზის მოსამსახურეთათვის და გაიგზავნა სტამბაში დასაბეჭდათ.

⊖ **ქურდების შეპყრობა.** 9 დეკემბერს სომხეთის საქველმოქმედო საზოგადოების საწყობებიდან ვიღაც ბოროტმოქმედებმა მოიპარეს 54,000 მან. ცარიელი ტომრები. ქურდები დაიჭირეს. ისინი აღმოჩნდენ ახმედ აუშანოვი, აბდულა ახმეტელი, ისმაილ რამაზანოღლი, კასუმ აბდულაოღლი და სხვა. მათ მოპარული ტომრების ნაწილი აღმოაჩნდათ.

⊖ **გატაცება.** 10 დეკემბერს საღ. 8 საათზე ს. ასატუროვის სახლიდან 3 შეიარაღებულ ბოროტმოქმედებმა გაიტაცეს 17,000 მ. ფული და 10,000 მ. ნივთები.

⊖ **გზის გაკეთება.** ორთქლმავლის ქ... [illegible] ავარიის გამო მლეთში დაფუჭებული გზა უკვე გააკეთეს.

⊖ **ი... [illegible]ისელების** ეშალონი სამ... [illegible], 10 ნოემბერს თბილისის

სადგურზე ბაქოდან—ბათუმისაკენ გაიარა ერთმა ინგლისელების ეშალონმა.

⊖ **სავალდებულო დადგენილება.** დენერალ-გუბერნატორმა მაზნიაშვილმა გამოსცა შემდეგი ბრძანება: „რადგანაც ჩემდამი რწმუნებულ საღენერალ-გუბერნატოროში ამ უკანასკნელ დროს ცხოვრება შედარებით მშვიდობიანათ მიმდინარეობს, ამისათვის საჭიროთ ვსცანი, რომ პირველი მუხლი წარსულ, 17 ნოემბრის სავალდებულო დადგენილებისა, შევსცვალო და იმის ნაცვლად ვაცხადებ, რომ ღამით ქუჩებში მოძრაობა შეიძლება შუაღამის პირველ საათამდე, რომ შემდეგ ვიდრე დილის 5 ნახევარ საათამდე ნება-დაურთველად ქუჩებში, ყოველგვარი მოძრაობა აკრძალულია.

⊖ **სანაინის ამბები.** სანაინიდან ჯავშნიან მატარებელ № 1-ს უფროსი ხუნგია ატყობინებს ჯავშნიან მატარებელთა შტაბს რომ 9 დეკემბერს დილის 8 საათზე რაზმი გაემგზავრა სოფ. უზუმლარში სამი პულემიოტით. როდესაც ის მიუახლოვდა მთებს, სომხებმა რომლებიც იმალებოდენ ამ მთებში მათ ტყვიები დაუშინეს. ჩვენც ავტეხეთ სროლა, რომელიც გაგძელდა საღამოს რვა საათამდის,—რადგან სროლა მოულოდნელათ მოხდა და ერთი პულემიოტჩიკი მეფარიშვილი მოკლეს და მეორე ხუნდაძე დასჭრეს ჩვენებმა დასტოვეს ერთი ტყვიის-მსროლელი. მთებიდან ჩვენებს დაუშინეს ქვები და გასტეხეს 3 ვაგონი ,,სნარიადებით'' სავსე.

⊖ **პრ. კავშირთა მოწოდება.** სალამი სახალხო გვარდიას! ამხანაგო მუშებო! პროფ. კავ. საბ. დაადგინა მიიღოს მხურვალე მონაწილეობა თფილისის სახელოვან სახალხო გვარდიის დღესასწაულში მოგიწოდებთ ამხანაგ მუშებს გამოცხადდეთ კავშირის საბჭოს ბინაზე ყოფილ სასტუმრო „ბო-მონდი" დღეს 12 დეკ. დილის 9 საათზე საიდანაც გავემგზავრებით სასახლესაკენ.

ამხანაგებო! შეასრულეთ თქვენი მოქალაქობრივი მოვალეობა, ამხ. სახალხო გვარდიელთა წინაშე.

პროფ. კავშირთა საბჭო

პარტიული ცხოვრება.

სამშაბათს, დღის 12 საათზე „შრომას" რედაქციის ბინაზე შესდგა ახლათ არჩეული თფილისის კომიტეტის პირველი კრება.

განსახილველი იყო შემდეგი საკითხები:

1) პრეზიდიუმის არჩევნები და

2) პარტიული მუშაობა ქალაში.

პრეზიდიუმში არჩეულ იქნენ, თავმჯდომარეთ ამხ. გიორგი მამათავრიშვილი, მდივნათ ამხ. აპოლონ კაკაბაძე და მოლარეთ ამხ. ბენია ჩიქობავა. ქალაში მუშაობის შესახებ დადგენილი იქნა: ფართო სამუშაო პროგრამის გამომუშავება დადიდოს შემდეგ სხდომისათვის, ეხლა კი მიღებულ იქნეს ზოგიერთი კონკრეტიული წინადადებები.

დადგენილია გაიმართოს მომავალ კვირას, დილის 10 საათზე ავლაბარში პარტიული კრება.

პეზიდიუმს ევალება მთელი შემადგენლობით დაესწროს ამ კრებას. კომიტეტის მორგი კრება დაინიშნა შაბათს, საღამოს 5 საათისათვის.

აი ასეთი მდგომარეობა, ასეთ გზით სვლა დამღუპველია დემოკრატიისათვის და გული გვტკივა, რო[...] დესაც ამხანაგებს, სოციალისტებს ასეთ გზას ადგიან და რევოლიუცი[...] ბედს ასე უკუღმართათ სწყვეტ[...]

„გლეხის ჯიბისკენ"

დღეს, როდესაც გლეხობა გატყ[...] ვებულია, როდესაც მისი მეურნეო[...] ომის გამო დაცემული და განადგ[...] რებულია და გლეხობის მუშა ხელ[...] მრავლათ იმსხვერპლა ომმა—ამ დრო[...] გაიძახიან, რომ გლეხებში ფული[...] და ამიტომ ხაზინის შესავსებათ მა[...] მიწა მივყიდოთო. ბატონებო, შემცდარი აზრია. გლეხობას ფულ[...] არასოდეს არ ქონია. სოფლა[...] ფული წინეთაც და ეხლა[...] „კულაკებს" აქვთ. და ვინც გლე[...] ხების ფულით ხაზინის გავსებ[...] ფიქრობს, ის დიდ უსამართლობა[...] სჩადის. გლეხებს უფასოთ უნდა მი[...] ეცეს მიწა. გლეხებმა მიწა თავის[...] შრომით დიდიხანია გამოიყიდ[...] უტაქტო, არა მიზან შეწონილი და[...] უსამართლოა, როცა გლეხს ფულ[...] ართმევენ და აძლევენ მემამულეებ[...] მიწაში, რომელიც მათ უსამარ[...] ლოთ აქვთ შეძენილი.

რევოლიუციის და ხალხის ინტე[...] რესები მოითხოვს, რომ გლეხობ[...] მიწები გადაეცეს უფასოთ.

არცერთი კაპეიკი მდიდრებს...

რაც შეეხება კანონ-პროექტ[...] მოგახსენებთ, რომ ჩვენ არ ვარ[...] წინააღმდეგი ბურჟუაზიული საკუთ[...] რების შერყევის, მაგრამ ეს საკუთ[...] რება არსებითათ უნდა შეირყეს. კერ[...] ძოთ კანონ-პროექტში მოხსენებუ[...] დუქტები ჩამორთმეულ იქნე[...] უფასოთ, ესე იგი ჩვენ მოვითხოვ[...] მის რეკვიზიცია კი არა—კონფის[...] კაციას. და ამიტომ ჩვენ შემოგვაქ[...] შემდეგი შასწორება პირველ მუხლ[...] ში, სიტყვა ,,რეკვიზიცია'' შეცვლი[...] იქნეს სიტყვა ,,კონფისკაციით'' და ამრიგათ არც ერთი გროში, არ[...] ერთი კაპიკი გლეხების ჯიბიდან არ უნდა გადავიდეს, მემამულეთა ქისაში, რომელიც ისედაც მეტათ გავსებულია.

საქართველოს პარლამენტი.

ათი ნოემბრის სხდომა.

კრება იხსნება 12 ს. და 10 წ. თავმჯდომარეობს ექვთ. თაყაიშვილი. მდივანი აბაკელია შემოსულ კანონპროექტების სათანადო კომისიებში გადაცემისა და დღიური წესრიგის წაკითხვის შემდეგ პარლამენტი უდგება მორიგ მუშაობას.

პარლამენტის სხდომა გახსნილი გახლავთ—ამბობს თავმჯდომარე.

სიტყვა ეკუთვნის პარლამენტის წევრს დ. ონიაშვილს.

დ. ონიაშვილის სიტყვა

პროდუქტების რეკვიზიცია.

(ს.-დ. მომხსენებელი) ბატონებო! განსახილველი კანონპროექტი ძვირფას კულტურულ მამულებში პროდუქტების რეკვიზიციისა, წარმოდგენილ იყო სამიწათმოქმედო სამინისტროს მიერ. განხილული იყო აგრარულ კომისიაში, სადაც თითქმის ყველა წევრების მიერ, ერთის წინააღმდეგ იგი მიღებული იქნა.

ეს კანონპროექტი ეხება იმ პროდუქტების რეკვიზიციას, რომელსაც ჩვენ რესპუბლიკაში სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა აქვს. თქვენ, უეჭველია გეცოდინებათ, ამიერკავკასიის კომისარიატის კანონი-დეკრეტი 16—XII, 1917 წ., რომლის ძალითაც საუფლისწულო, მონასტრების და სხვ. მამულები გადადის საადგილმამულო კომიტეტის ხელში. დანარჩენი ადგილები გადადის ხალხის ხელში გარდა ტყეებისა, და განსაკუთრებით სამეურნეო საზოგადო ხასიათის წარმოებანი. როცა მემამულეებს ვართმევდით ადგილებს დაისვა პრაქტიკული საკითხი—არის თუ არა ინვენტარი მეურნეობის ნაწილი და თუ არის, როგორი იქნება მისი ბედი? სეიმის კანონის ძალით საადგილმამულო კომიტეტებს უფლება აქვთ ინვენტარის ჩამორთმევისა თუ ამას ისინი საჭიროდ დაინახავენ, მხოლოდ, რასაკვირველია შესაფერ ფასში, რომელსაც აწესებს სპეციალური კომისია. გარდა ინვენტარისა პრაქტიკამ წინ დაგვიყენა კიდევ მეორე საკითხი—პროდუქტების შესახებ. დაისვა კითხვა—არის თუ არა პროდუქტები ინვენტართან შესადარებელი და უნდა ჩამოერთვას ისე როგორც ინვენტარი, თუ სხვა რაიმე წესით. აგრარულმა კომისიამ იცნო, რომ პროდუქტები არის მეურნეობის ნაწილი, როგორც ინვენტარი არის საჭირო მეურნეობისათვის, ისეა საჭიროც პროდუქტები (დაგროვილი ღვინო, კონიაკი, ჩაი თუ სხვ.) ამ მხრივ ერთი ბედი უნდა ეწიოს ინვენტარსა და პროდუქტებს.

პროდუქტებში მიეცეთ ფული.

მომხსნებლის აზრით პროდუქტებს. უნდა უქნათ რეკვიზიცია, და მეპატრონეებს მიეცეს საფასური იმ წესით, რომელიც განსაზღვრულია სეიმის 1917 წ. 17 მარტის კანონის მიერ.

თავმჯდომარე. სიტყვა ეკუთვნის პარლამენტის წევრს ნუცუბიძეს.

ილია ნუცუბიძის (ს. რ.) სიტყვა

მოქალაქენო, პარლამენტის წევრნო!

მსურს ორიოდე სიტყვა მოგახსენოთ საერთოდ იმ სისტემობის შესახებ, რომელიც გამეფებულია მიწათ-მოქმედების უწყებაში, რადგან ეს კანონ-პროექტი ძვირ[...] ტურულ მამულებში პრ[...] რეკვიზიციისა არის ამ[...] ნაყოფი. როდესაც პირვ[...] აზროვნება ერკვეოდა ცხოვრების ქაოსში, მისი პრაქტიკული ნაბიჯები არ იყო წინდაწინ განსჭვრეტილი და დაფასებული. ამიტომ ის უმეტეს შემთხვევაში მარცხდებოდა. დამარცხება ერთნაირ გამაფხილებელ როლს თამაშობდა ამ აზროვნებისათვის. და იქ იბადებოდა ახალი შესაძლებლობანი, ახალი ნაბიჯები, ახალი დამარცხება, ან ნაწილობრივი გამარჯვება. ამ ჭიდილში აზროვნებასა და პრაქტიკულ მომენტებს შორის იწვრთნებოდა და ყალიბდებოდა აზროვნება. ახლა მეოცე საუკუნეში ეს აზროვნება უაღრესათაა განვითარებული. აუარებელი ფაქტებია დაგროვილი ცხოვრების ყოველივე დარგში და შესაფერისი თეორიებიც არსებობს

უპრინციპობა

მაგრამ მიწათ მოქმედების უწყება მაინც თავის მოქმედებაში აზროვნების პირველყოფილ საფეხურზე სდგას. არავითარი სისტემა, არავითარი პრინციპი მის პრაქტიკულ საქმიანობაში არ არსებობს. ჩვენ ვერ გაგვიგია რა გზას ადგია, ის: კერძო საკუთრების ინსტიტუტის განმტკიცებას, თუ შერყევას. ერთის მხრით ის არყევს კერძო საკუთრების პრინციპს, როდესაც მემამულეების მიწებს კონფისკაციას უშვება, მეორეს მხრით კი ამტკიცებს, როდესაც გლეხებზე კერძო საკუთრებათ სურს იგივე მიწა გაყიდოს. სოციალისტისთვის მომაკვდინებელი ცოდვაა ასეთი ნაბიჯები. მიზანშეწონილი არაა სოციალისტისათვის კერძო საკუთრების ინსტიქტის გაძლიერებას ხელი შეუწყოს. ჩვენ გვეტყვიან: ვარყევთ ფეოდალების საკუთრებას და ვამტკიცებთ გლეხებისას. საკუთრება. ყოველ შემთხვევაში საკუთრებაა და სოციალისტის ყოველი ნაბიჯი უნდა გვაახლოებდეს საბოლოო მიზანს.

7 მარტის კანონი.

უპრინციპობაზეა აგებული შვიდი მარტის კანონ-პროექტი, რომელიც ეხლა ტარდება ცხოვრებაში. რა პრინციპით ხელმძღვანელობენ, როდესაც ნორმას უტოვებენ ყოფილ მემამულეებს? შრომის, თუ მოთხოვნილების? არც ერთი და არც მეორე. ოჯახს უტოვებენ ერთ ნორმას მიუხედავათ იმისა, სამოცი წევრია შიგ თუ ერთი. ეს კანონი აბსურდია [...]ის ცხოვრებაში გატარებას არ [...]და ცდილიყო მიწათმოქმედების უწყება. მას სხვა შესაფერისი კანონი უნდა გამოემუშავებია.

რეფორმიზმი.

ამასთან შეუწყნარებლათ მიმაჩნია რევოლიუციის ხანაში რეფორმიზმი-როდესაც მსოფლიო რევოლიუციის ცეცხლის ალშია გახვეული, როდესაც ძირიანათ ირყევა ძველი პოლიტიკური და სოციალური ურთიერთობანი ასეთი მკრთალი ნაბიჯების გადადგმა სოციალისტისათვის მომაკვდინებელ ცოდვათ ჩაითვლება. რეფორმიზმი ანელებს და ადუნებს რევოლიუციონურ ენერგიას, აძნევს მასას და უშლის ხელს შეიგნოს მომენტის სიდიადე. ეს ნაბიჯები შემცდარია და მას ვერ გავამართლებთ.

ვერ გავამართლებთ აგრეთვე იმ ტაქტიკას, უკეთ რომ ვთქვათ, უტაქტობას, რომელსაც თქვენ ეწევით რევოლიუციის პირველ დღეებიდან.

„სიტყვა და საქმე"

მოიგონეთ, ბატონო სოც-დემოკრატებო თქვენი საარჩევნო აგიტაცია და ის პლაკატები, რომლებითაც ხალხს პირდებოდი[...] მიწას უფასოთ, მოიგონეთ თუ როგორ მიითვისეთ, სოც.-რევ. ლოზუნგი „მიწა და თავისუფლება"... (ხმაურობა სოც.-დემ. სკამებზე, ხმა—„საგანზე"). მოითმინეთ, ბატონებო, მე სწორეთ საგანზე მოგახსენებთ. მე ვლაპარაკობ, რომ დაპირებას და არ ასრულებას დიდი ზიანი მოაქვს. სისტემატიური დაპირება ამუშავებს მასის ც[...]ოლოგიას ერთი გეზით:—ხალხ[...]ის დანაპირებს, მაგრამ მას არაფერს აძლევენ.

გ. გვაზავას სიტყვა

რევოლიუცია დასამარდა.

ეწინააღმდეგება ბ. ნუცუბიძის აზრ[...] და ამბობს, რომ რევოლიუცია გათა[...] ვდა, მისმა დრომ განვლო და ეხლ[...] სხვა საქმეს უნდა მოვკიდოთ ხელიო. ის იმ აზრისაა რომ კონკურენცი[...] არ უნდა მოხდეს, ვინაიდან საქართ[...] ველოს სამხედრო ბანაკი არ არის.

ნ. ჟორდანიას სიტყვა.

ჩვენ გაჭრებს არ ვერჩით...

აქ ბ. გვაზავამ სთქვა, რომ თ[...] თქოს მთავრობას თავის მოქმედებ[...] პრინციპად რეკვიზიცია გაეხადო[...] ეს არ არის მართალი.

ვაჭრობა-მრეწველობას უნდა ქო[...] დეს სრული გარანტია, რომ არ წა[...] რთვათ საქონელი. ეს აუცილებელ[...] პირობაა, რომ ისინი ისეთ მდგომ[...] რეობაში ჩავაყენოთ, რომ შეეძლო[...] თავისი პროფესიის წარმოება და ა[...] ქონდეთ შიში წართმევისა. რეკვ[...] ზიცია არ უნდა იყვეს ვაჭრო[...] მრეწველობის წინააღმდეგ მიმართუ[...] ლი და სისტემათ გადაქცეული.

რაიცა შეეხება ამ კანონპროექტ[...] ეს აგრარული კანონის განვითარე[...] დღეს მისი შედეგია. ვინც მას ეთა[...] ხმება ის ამის შედეგსაც უნდა შე[...] რიგდეს. ბ. გვაზავა კი ამის წინ[...] აღმდეგია და, რასაკვირველია, მი[...] შედეგების წინააღმდეგიც იქნე[...] (გვაზავა, არა ვარ წინააღმდეგი) თ[...] არა ხართ წინააღმდეგი, უნდა შე[...] რიგდეთ ამ კანონპროექტს. ჩვ[...] საჭიროთ მიგვაჩნია აღვიაროთ, რო[...] დაცული უნდა იქნას მეპატრონეე[...] ინტერესებიც. ჩამორთმეული მამუ[...] ლები ასეთი ხასიათისა საქართველო[...] ში 10 თუ იქნება და მათი ინტე[...] რესებიც დაცული უნდა იქნე[...] რასაკვირველია დიდ ფასს ვერ მივ[...] ცემთ და თუ ძლიერ ბევრი არ მო[...]

თხოვეს მათ ინტერესებს არ შევლახავთ. თუ მათაც მოინდომეს—ამ პროექტის უმტკივნეულოთ განხორციელება, შეიძლება მეპატრონეებიც კმაყოფილი დარჩენ.

ჩვენი პრინციპი...

ჩვენ არ ვდგევართ რევოლიუციის პრინციპზე, მარა ამ რეფორმებს თანდათან ვატარებთ. გვაზავას შენიშვნა, რომ ვმტაცებლობთ—ეს არ არის მართალი და ვაჭარ-მრეწველებმა უნდა იცოდენ, რომ ამ ნიადაგზე ჩვენ არა ვდგევართ.

თ ღლონტი. (ს.-ფ.) იცავს კანონ-პროექტს და ამბობს, რომ პროდუქტებში მეძამულეებს უნდა მიეცეს ფასი და მოხდეს რეკვიზ[illegible]ია.

კ. ნინიძე. (ს.-დ.) იცავს კანონ-პროექტს და აკრიტიკებს მოწინააღმდეგე ორატორების დებ[illegible].

ნ. ხომერიკი. (ს.-დ.) [illegible]ხოვს რეკვიზიციას პროდუქტებისას. პარლამენტმა უარყო ესერების შესწორება და მიიღო კანონ-პროექტი მცირეოდენი შესწორებით.

ღალა და სოციალ-დემოკრატიული ადმინისტრაცია.

პირველად რევოლიუციის დაწყებისთანავე, მშრომელი გლეხობის მოთხოვნა იყო იჯარის მოსპობა; ეს ყველამ კარგათ უწყის და ყველა პარტიის წარმომადგენლები (რასაკვირველია გარდა ნ.-დემოკ.).

განვლო დრომ და ჩვენმა მატერიალისტებმა შესცვალეს ზოგიერთი უხლი მიწის საკითხისა და ამასთან [illegible] „იჯარა“ „შესყიდვაზე“. შეუდგა თუ არა საბრალო მიწის მუშა ყანის დ მუშავებას, იმის იმედი ჰქონდა, რომ იჯარას არ გადაიხდიდა და მისი ნაოფლარი მას დარჩებოდა. მაგრამ ეს იმედი მას გაუცრუვდა. და ჩვეულებისამებრ მემამულეებმა მთელ სამეგრელოში ღალა მოითხოვეს. ვისაც არ უნახავს გლეხის გასაჭირი და მის ქოხში არ შესულა ამისთვის, რასაკვირველია, ეს სიტყვები უნაყოფოთ ჩაივლის; და ვისაც კი უნახავს მათი გასაჭირი, ვისაც უნახავს ის (მიწის მუშა) ოფლით გაწურული მუშაობის დროს, მასზე დიდ შთაბეჭდილებას მოახდენს და ის იტყვის: ნუ თუ არ მიეცემა გლეხს საშველი, რომ დამოუკიდებლად მემამულესაგან იცხოვროს; ნუ თუ კიდევ დიდხანს მისი ნაოფლარი შრომა სხვისი იქნება?

თქვენ წარმოიდგინეთ გლეხ-კაცის მდგომარეობა, რომელიც ორ გოდორ სიმინდს თავისთვის ყრის, და [illegible] გოდორს კი იმ მუქთა ხორასთვის, რომელსაც არც კი უნახავს [illegible].

ბატონი ზის თავისუფლათ, საქმე საფერი აქვს ჭამის და სმის მეტი, აქით გლეხს თავის ნაოფლარ-შრომას ართმევს. განა ეს სამართლიანობაა?!

მე თვითონ გავხდი მოწამე შემდეგი მაგალითისა სამეგრელოში: [illegible] გლეხი ამუშავებდა სხვის მიწას, როდესაც სიმინდის ტეხის დრო მოვიდა, მათ უარი უთხრეს იჯარის მიცემაზე მემამულეს; მაშინ ის სოციალისტი, დემოკრატი, ზუგდიდის მაზრის სოციალისტ-ფედერალისტთა ბიუროს კოლია ბუკიას (რომელსაც ეკუთვნოდა ის მიწა) (სხვათა შორის ბუკიას ს. ხეთაში აქვს 70 ქცევამდი მიწა, თვითონ კი არის უმაღლეს პირველ-დაწყებითი სასწავლებლის გამგე) მოაქვს მოწერილობა მაზრის კომისრის და მოჰყავს [illegible]ის კომისარი ბ. რონიშვილი და აროზგიებს მას ამ გლეხებს, მხოლოდ იმისთვის, რომ მათ „კანონს დაუხვიეს“ და არ მისცეს სხვას [illegible] ნაოფლარი.

[illegible] შემდეგ ღრმად [illegible] ხალხის გულში ფედერა[illegible] სოციალისტობა. ადმინისტრაციის მოპყრობა ხალხისადმი აუტანელია. ადვილი წარმოსადგენია, რომ ასეთი მაგალითები თუ განმეორდა, განმეორდება ისევ ძველი ისტორია.

ბ. ბუკიას კი ვსთხოვდი ამის შემდეგ თავის თავს სოციალისტს ნუ უწოდებს და ნუ უფუჭებს სახელს იმ სოციალისტებს, რომელნიც, რასაც სიტყვით ამბობენ, იმას ცხოვრებაშიდაც ატარებენ.

პ. ხეთელი.

პარლამენტში

ვითომც ანგარიში.

პარლამენტის სხდომა 10 დეკემბერს, სწორს 12 საათის მაგიერ იხსნება სწორს 1-საათზე.

სიცივისაგან აკანკალებული ხმით ე. თაყაიშვილი აცხადებს კრებას გახსნილად.

დეპუტატები პალტოთი სხედან, ხოლო ს. ჯიბლაძე გარდა პალტოისა, კალოშებით და კაბალახით შემოდის დარბაზში, მას უკან შუბაში გახვეული მოყვება გ. გვაზავა.

სიცივისაგან გაფითრებული გაბაშვილი „უკურთხებს“ ნ. ხომერიკს, რომელმაც თავის დროზე ვერ მიაწოდა პარლამენტს შეშა..

ონიაშვილი კითხულობს დღის წესრიგს, სადაც პირველი ადგილი უჭირავს კანონპროექტს პროდუქტების რეკვიზიციის შესახებ.

იგივე ონიაშვილი გამოდის მომხსენებლად აღნიშნულ კანონპროექტისა.

უნდა აღვნიშნოთ, რომ, სოციალ-დემოკრატების აზრით, ონიაშვილი რადგან სემინარიაში სწავლობდა და შემდეგ იურიდიული მეცნიერება შეისწავლა, სპეციალისტია აგრარულ საკითხში და აგრარულ კანონპროექტებზე თითქმის ის მუდამ გამოდის.

მაგრამ, შეიძლება, აქ სპეციალისტობა არაფერს შუაში იყოს—чѣмъ богаты, тѣмъ и рады.

ონიაშვილი ავტორიტეტულად ოთხ-ხუთჯერ იმეორებს, რომ „აგრონომიულ ეკონომიურის თვალთაზრისათ პროდუქტების რეკვიზიცია აუცილებელია“-ო.

ონიაშვილი ამფრაზით ჰფიქრობს, რომ თვით ნაციონალ-დემოკრატებსაც კი დაარწმუნებს ის პროდუქტების რეკვიზიციის საჭიროებაში.

მაგრამ გვაზავა „შუბას“ სტოვებს სკამზე და აჩქარებული ნაბიჯით მიეჩქარება ტრიბუნისაკენ.

ხომ იცით, გვაზავა არასოდეს არ ჰგავდა ჩვენს შაბლონურ მოღვაწეებს, ის ყოველთვის რაიმე ახალს და ორიგანალურს გვაწვდიდა და ეხლაც არ გააცრუა მოლოდინი.

—ბ-ნებო! თქვენ ვერ მიხვდით და ჩემთვის კი აშკარაა, თუ როგორ ეს კანონპროექტი აბათილებს ჩვენს ძირითად კანონებს და უცბათ, ერთი ხელის დაკვრით დემოკრატიულ რესპუბლიკიდან სოციალისტურ რესპუბლიკაში გადავყავართ. თუ თქვენ არ იცით, მე ამით გატყობინებთ, რომ 26 მაისის დეკლერაცია ჩემი შედგენილია. იქ პირდაპირ არის ნათქვამი, რომ საქართველო ამიერიდან არის დემოკრატიული რესპუბლიკა. ჩვენ ყველა დემოკრატები ვართ (ვლასა მგელაძე ადგილიდან: („კაი მოგივა შენ, კაი დემოკრატი შენ იყო“) და არა სოციალისტები. მიწათ-მოქმედების მინისტრს კი უნდა გაგვხადოს ჩვენ სოციალისტებად (თედო ღლონტი ადგილიდან: („შენი სოციალისტად შექმნა თვით ღმერთს კი არ ძალუძს“), ვაი ჩემს დღეს, მე ვფიქრობდი—სოციალისტები მოვატყუე, როდესაც დეკლარაციაში შევიტანე სიტყვები დემოკრატიული რესპუბლიკა, მეგონა, რომ ამის შემდეგ ისინი ველარ იფიქრებდნენ სოციალიზმზე, მაგრამ, მგონი, მე დავრჩი მოტყუებული. დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ისინი უფრო ადვილად ანხორციელებენ სოციალისტურ ზომებს. მე მოვუწოდებ თქვენს სინიდისს უფრო პატივისცემით მოეპყრათ კერძო საკუთრების პრინციპს. აი მწამს წესწყობილება ოსმალეთში, სადაც 4 თვე დავყავი, სადაც კერძო საკუთრება ხელუხლებელია, სადაც ბეგი ბეგია, ალა ალაა და სოციალიზმზე კრინტს არავინ იღებს. განათლებულ ქვეყანას საჭიროა მივბაძოთ.

გ. გვაზავას სიტყვამ, როგორც ეტყობა, დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა სოციალ-დემოკრატებზე.

კ. ნინიძე მთელი საათი ეფიცება ნაციონალ-დემოკრატებს, რომ იგინი თავგამოდებით იცავენ კერძო საკუთრებას.—აქ უბრალო გაუგებრობაა,—ამბობს კ. ნინიძე,—რომ გავითვალისწინოთ და ნათლად გავიგოთ ის აქტი, რომლის მოხდენაც აქვს სახეში კანონ-პროექტს, საჭიროა გავიხსენოთ მე 10 ტომი რუსეთის ძირითადი კანონების, რომლის ძალით სახელმწიფოს ეძლევა საშუალება რკინის გზის გასაყვანად ჩამოართვას კერძო მესაკუთრეთ [illegible]

აი, ბ-ნო გვაზავა, რეკვიზიცია. [illegible] გამო რა გაშფოთებს. ჩვენ, დაგვიფაროს ღმერთმა, კერძო საკუთრებას არ ვეხებით [illegible] თქვენ ვეშაპელი გაქეზებს, თავი რაიმე ნაირად შეიკავეთ და პროვოკაციას ნუ აყვებით. აი ჩემი კეთილი რჩევა. რაღა დროის ჩვენი ნედოროსლობა და მიტროფანუშკობაა, როდესაც აგერ მთელი ექვსი თვეა ვცხოვრობთ საქართველოს რესპუბლიკაში.

თ. ღლონტი ერთი საათის განმავლობაში უკითხავს გვაზავას და მის ამხანაგებს ლექციას იმის შესახებ, თუ როგორ ფედერალისტები ცდილობენ სოციალიზმის დაარსებას ქალაქის თვითმართველობების და კოოპერატივ „დახმარებას“ საშუალებით.

ამხ. ნუცუბიძე პათოსით ამბობს: რა [illegible]უნდა ვუსაყვედურო გვაზავას, როდესაც თვით ს.-დემოკრატებსაც რომ არევ-დარევია გზა-კვალი. ვერ გამიგია—რა პრინციპებს ატარებენ ჩვენი ს.-დემ. აგრარულ კანონ-პროექტებში! თავის თავს ისინი უწოდებენ სოციალისტებს, ხოლო მოქმედებენ კი როგორც ვეშაპელი. სოციალისტებმა სოციალისტური ნაბიჯები უნდა გადადგან: აბა მითხარი, თუ ძმა ხარ, რას მიქვია რეკვიზიცია, რას მიქვია ხალხის ფულის მიცემა იმის გამოსაყიდათ, რაც ხალხს ისედაც ეკუთვნის, რაც ხალხს თავის ოფლით და შრომით შეუქმნია? რა ჯანდაბის სოციალისტები ხართ თქვენ, თუ ეს ანბანური ჭეშმარიტება არ გაგეგებათ? ს.-დემ. მარტო სიტყვით კი არ უნდა იყვეთ, არამედ საქმითაც. მე შემომაქვს ერთი მცირე შესწორება: უცხო სიტყვა რეკვიზიცია შეიცვალოს უცხო სიტყვითვე კონფისკაცია. გთხოვთ მიიღოთ ეს შესწორება. ნუ დაივიწყებთ პრინციპებს, ლოღიკას, სირცხვილ-ნამუსს...

ს.-დემ. უმრავლესობა უცვლელათ იღებს კანონ-პროექტს,

ამხ. ნუცუბიძეს დაავიწყდა, რომ ს.-დემ. არა მარტო, უბრალო სოციალისტები არიან, არამედ თან დიალექტიკის მიმდევრათ ითვლებიან, რომელთა ლოღიკა და პრინციპები მოკლეთ ასე გამოიხატება: „ასე, ჩემო მანასეო, ხან ისე და ხან ასეო“.

პანი.

ბოლშევიკების ცნობები

(საქ. დ. სააგ.)

მოსკოვი. 10 დეკემ. ც. ა. კ. ბეჭდვითი ბიუროს ბიულეტენი, წითელი ფრონტი.

ნარვა. 9 დეკემ. ბრძოლის შემდეგ ჩვენ დავიჭირეთ სადგური იქვე ამგვარათ ჩუდის ტბისკენ მიმავალი გზატკეცილი ჩვენს ხელშია.

ვორონეჟი. 8 დეკემ. ცნობების თანახმათ სამხრეთ ფრონტის ყაზახთა და თეთრგვარდიელთა მთავარ სარდლათ დიდი მთავარი ნიკოლოზ ნიკოლოზის-ძე ყოფილა. მისი მთავარი ბანაკი კონსტანტინოვკაშია. ხმებია რომ მოკლე დროში მოელიან დენიკინის ჯარის ნაწილს.

ასტრახანი. 7 დეკემ. დონზე და ყუბანში მომქმედ ჩვენს რაზმს დარჩა დიდძალი პური, რომლის განადგურება თეთრგვარდიელებმა ვერ მოასწრეს.

პსკოვი, 9 დეკემ. ღამით დაიწვა სადგური ტოროშინო. ნარვასთან რკინის გზა აღდგენილია. დღეს პირველი საფოსტო მატარებელი მოვიდა.

ხარკოვი, 8 დეკემ. პეტლიურას ჯარმა აიღო დაბა მოსტკა და სად პლისკის ტყვია წამლის ქარხანას მიაღწია გეტმანის ჯარი კრუტაში სანგრებს თხრის. პეტლიურას ჯარის მიერ დაპყრობილ ადგილებში ყველგან შემოღებულია სამხედრო საველო სასამართლო, რომელიც შესდგება 3 მამასახლისიდან და 2 ყაზახისგან. პეტლიურას მომხრეებმა პირველ ხანებში აღკრძალეს ყოველგვარ კომიტეტის მოწყობა, მუშები ერთი დღით გაიფიცნენ. რკინის გზის მოსამსახურენი გაფიცვით დაემუქრენ დაიწყო საქარხნო კომიტეტების შედგენა. პეტლიურას მომხრეების საწინააღმდეგოთ ბოლშევიკები სოციალისტურ რაზმებს adგენენ. პეტლიურას მომხრეებმა ყველა სადგურზე გააკრეს განცხადება, რომელშიაც ნათქვამია, რომ ყველა ვინც ავრცელებს ბოლშევიკურ პროკლამაციებს და დირექტორიას წინააღმდეგ მოუწოდებს ხალხს, სიკვდილით დაისჯება.

ადერბეიჯანის პარლამენტის გახსნა.

7 დეკ. გაიხსნა ადერბეიჯანის პარლამენტი.

პარლამენტი მოთავსებულია ნი[illegible]ოლაევის ქუჩაზე, ტაგიევის შკო[illegible]ობაში.

[illegible]ამენტთან თავს იყ[illegible]ტატები და ხალხი. პარა[illegible]კის გაძლიერებული რაზმია ადერბეიჯანის პოლიციისა, პოლიციმეისტრის მეთაურობით. ყველა „ნიკოლოზის“ ფორმაშია პაგონებით. ფრონტზე აფრიალებულია ეროვნული დროშა.

გარეშეებს უშვებენ ბილეთებით. დეპუტატებს პირადი მოწმობით.

შენობა პროვინციალურ პარლამენტისათვის სავსებით შესაფერისი და საკმარისია: ფართო კიბე, დიდი კულუარები, საშუალო ზომის ზალა სხდომებისათვის. ტრიბუნა შემკულია მწვანე და წითელი ფერის მატერიით. ზალაში სამ ალაგას ფრიალებს ეროვნული დროშა. როგორც გარეშე პირთა შორის, ისე დეპუტატებში ერთი აშკარა წერტილი არაა, ყველაფერი შავია, ყველას თავზე ხურავს რგვალი ქუდები მხოლოდ მთავრობის თავმჯდომარე და ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენელნი სხედან უქუდოთ. დეპუტატები სხედან ამ რიგზე: ცენტრში „მუსავატთა“ პარტია და ეროვნულ უმცირესობათა ის წარმომადგენელნი, სულ ხუთი კაცი, რომელნიც და კერძოთ კავკასიის „რუს-სლავიანთა საზოგადოების წარმომადგენელნი“ ხუთი რიცხვით, რომელნიც [illegible]მუსავატებთან ახლოს არიან, მარცხნით მენშევიკები და სოც.-რევოლ., მათ შემდეგ „გუმეტის“ პარტია, მარჯვნით—უპარტიონი და „იტტიხადის“ წარმომადგენელნი. ამაღლებულ ალაგზე სხედან მთავრობის წარმომადგენელნი ნა[illegible]ნალურ საბჭოს რასულ-ზადეს [illegible]თაურობით. ამაღლებულ ალაგთან პრესისათვის მაგიდასთან სულ ხუთი კაცი ზის. დიპლომატიურ წარმომადგენლების [illegible] ვარძელში სხედან წარმომადგენელნი: საქართველოს, [illegible], მთიულ რესპუბლიკის და არაქ-ტიურკის რესპუბლიკის, რომელიც ეხლახან გამოცხადდა. არც ინგლისელები და არც ამერიკელები არ არიან.

სხდომას ხსნის 1 ს. და 45 წ. ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარე მ. რასულ-ზადე.

როგორც თავმჯდომარე, ისე ყველა შემდეგი ორატორები სიტყვებს თათრულათ ამბობენ; ენის საკითხს სრულებით არ იხილავენ, თუმცა პარლამენტის მრავალ წევრს ეს ენა არ ესმით. მხოლოდ პატარა საკითხების კენჭის ყრის დროს მათ შინაარს სთარგმნიან რუსულენაზე, ნაციონალურ უმცირესობათა წარმომადგენლებისათვის.

თავმჯდომარე რასულ-ზადე აცხადებს ადერბეიჯანის რესპუბლიკის დამოუკიდებლობას და ამ დეკლარაციას დეპუტატები მიესალმებიან ტაშის კვრით და ფეხზე ადგომით.

მისალმება წარმოსთქვეს აგრეთვე დიპლომატიურ ლოჟის მიმართ.

თავმჯდომარე გრძელ სიტყვაში იძლევა რუსეთის რევოლიუციის ისტორიის მოვლენა-განხილვას, გადადის კავკასიის პატარა სახელმწიფოებრივ ერთეულებზე და ბოლოს დაწვრილებით ასაბუთებს ადერბეიჯანის დამოუკიდებლობის გამოცხადების აუცილებლობას. ორატორი ათავებს თავის სიტყვას ადერბეიჯანში მოსახლე ხალხთა ძმურ ერთობისაკენ მოწოდებით და „მაშინ დროშას, რომ[illegible] ფრიალებს ზევით, არა თუ ვერვინ შესძლებს, არამედ ვერვინ გაბედავს [illegible]ის დაშვებას“.

ეს ქარაგმი ბაქოში მყოფ ინგლისის კომანდირის განკარგულების შესახებ ადერბეიჯანის დროშის დაშვებისა იწვევს დეპუტატებში მქუხარე ტაშს.

კრების შეწყვეტის შემდეგ უდგებიან თავჯდომარის და მის ამხანაგის არჩევას.

სოც. ბლოკის და ცენტრის ხმის უმეტესობით არჩეულნი იქნენ: თავმჯდომარეთ თოპჩიბაშევი, მის ამხანაგათ აგაევი, რომელიც იკავებს თავმჯდომარის ალაგს.

რამოდენიმე მისასალმებელ დეპეშის გამოქვეყნების შემდეგ, სიტყვას ღებულობს მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ფატალი-ბეგი, ხან-ხოისკი. ორატორი დაწვრილებით აღნიშნავს ადერბეიჯანის და მისი მთავრობის შექმნის ისტორიას და იძლევა ვრცელ ანგარიშს უკანასკნელის მოღვაწეობის შესახებ, რის შემდეგ აცხადებს მთავრობის გადადგომის ამბავს.

კაბინეთის შედგენა გადაიდო. შემდეგ შემოდის და მიღებულია წინადადება შემდეგი კომისიების შედგენისა: სამანდატო, სარეგლამენტო, სამეურნეო მომწესრიგებელი. ამ კომისიებში ირჩევენ უმცირესობათა წარმომადგენლებსაც თითოს ყოველ კომისიაში და ცალკე ყოველ კომისიაში. სლავიანო-რუსკის საზოგადოების ერთ წარმომადგენელს.

მემარჯვენეთა წარმომადგენელს შემოაქვს წინადადება პოლიტიკურ ამნისტიის შესახებ, რომელსაც მხარს უჭერენ ყველა პარტიები და ერთხმათ იღებენ. ამასთან ერთად თავმჯდომარე აცხადებს, რომ ადერბეიჯანის მთავრობას პოლიტიკური დამნაშავე სულ ათი კაცი ჰყავს.

ამნისტიის კანონ-პროექტის შედგენა ევალება იურიდიულ კომისიას, რომელსაც იქვე ირჩევენ. შემდეგი სხდომა დანიშნულია 9 დეკემბრისათვის.

პირველი დღის შთაბეჭდილება მკრთალია: არც განსაკუთრებული სადღესასწაულო ელფერი, არც აღმაფრენა.

თუმცა ალმაფრენის შექმნისთვის შომზადებული იყო ყველაფერი: ყველა დაწესებულები, მაღაზიები და სასწავლებლები დაკეტილი იყვნ.

არის თუ არა ეს შედეგი საჩქარო ალმშენებლობითი მუშაობის ნაყოფიერების არ რწმენის

არის თუ არა ეს შედეგი ადერბეიჯანელების პარლამენტისთვის მოუმზადებლობისა?

თუ ჩუმ თავშეკავებულებაში იხატება ხასიათი ადგილობრივ მუსულმანთა?

ალლახმა უწყის! (თბ. ლ.)

რევოლიუციონურ გერმანიაში.

(საქ. დეპ. სააგენტო.)

გერმანული პრესა.

გერმანიის მთავრობის მთელი აპარატი თითქმის დაუბრკოლებლივ აწარმოებს თავის მუშაობას. თუ ადგილი არ ექმნა დამრღვევ გავლენას გარედან ახალი გერმანიის სახელმწიფო მოკლე ხანში ეროვნულ ყრილობის და კანონიერ მთავრობის სახით კვლავ აღსდგება და ომის შემდეგ უფრო ძლიერი შეიქმნება. სამწუხაროდ, სეპარატისტული ტენდენციები ჯერ კიდევ არსებობს, მაგრამ დამფუძნებელ კრების სიდიადის წინაშე ძალას კარგავს. საერთო სოციალისტურ ახალ ორიენტაციისაკენ მისწრაფება იმედს გვაძლევს, რომ მიუხედავათ შიმშილისა და გაჭირვებისა გერმანია სულ მოკლე ხანში მშვიდობიან ცხოვრებას მიაღწევს.

ბერლინში შეტაკების გარშემო.

ბერლინის დილის გაზეთები ერთხმად კიცხავს გუშინდელ ამბებს. „პოსიშე ცაიტუნგ" აღნიშნავს გუშინდელსა და 9 ნოემ. ამბების განსხვავებას.

9 ნოემ. არც ერთი თოფი არ გავარდნილა რევოლიუციის და ხალხთა აჯანყების წინაამდეგ. გუშინ კი უკანასკნელთა საწინააღმდეგოთ გროლა იყო. ჯარის კაცებს არ შესძლოთ დაგვიანება, როცა ხედავდენ რომ ახალი წესწყობილება და რევოლიუციის მონაპოვარი განსაცდელშია. სპარტაკის ჯგუფი უნდა დარწმუნდეს რომ გერმანიის ხალხის უმეტესობას და ჯარს არ სურს დაჰკარგოს უმცირესობის ძალით გაბატონებისათვის რევოლიუციის მონაპოვარი. დანარჩენი ბურჟუაზიული გაზეთებიც აღნიშნავენ რომ გუშინდელი ამბები იმის მაჩვენებელია, რომ ჯარისკაცთა დიდი უმეტესობა მთავრობის მ ხარეზეა და ახალ რესპუბლიკის წესრიგის უზრუნველყოფა სურს. „ფორვერტსი" მოითხოვს დამნაშავეთა დასჯას და ამბობს: მთავრობამ შეასრულა თავისი ვალი და დაამტკიცა რომ რევოლიუც. შექმნილ პირობებს ის უყურებს, როგორც დროებითს და რომლის ძალდატანებით შეცვლას არავითარ შემთხვევაში არ დაუშვებს. მთავრობის ლოზუნგია არა სამოქალაქო ომი, არამედ ხალხთა უფლება და წესრიგი. არავითარი უსარგებლო სისხლის ღვრა არ უნდა მოხდეს.

სხვა და სხვა ამბები.

ფრანგული პრესა უკრაინის შესახებ

გაზ. „ჟურნალი" უკრაინის შესახებ სწერს: „ეს ქვეყანა სკოროპადსკის გაბატონების შემდეგ გახდა ბოლშევიზმის წინაამდეგ დაწყებულ ბრძოლის ცენტრათ. უკრაინის ხალხი—ეს წვრილ მესაკუთრეთა ხალხია, განმანადგურებელ კომუნიზმის. დაუძინებელი მტერი და უკრაინელები გახდებიან ბოლშევიზმის არა ნაკლები მტრები, ვიდრე ჩეხო-სლოვაკები"-ო.

ხალხთა კავშირი.

დიდ სახალხო კრებაზე, რომელსაც დაესწრო ნორვეგიის მეფე, ფრიტიოფ ნანსენმა თავის სიტყვაში ხალხთა კავშირის შესახებ, სხვათაშორის სთქვა, რომ ხალხთა კავშირი შეუძლებლად გახდის მომავალში ომის გამეორებას. არასოდეს არ იყო იმდენი შანსები ამ იდეის განხორციელებისათვის, როგორც ეხლაო.

ყირიმში.

მოხალისეთა ლაშქრის ყირიმში შესვლის გამო, შტაბის უფროსმა პოლკოვნიკ დაროფეევს განუცხადებია „ვოლნი იუგი" ის თანამშრომლისათვის, რომ იგი თავის მუშაობაში იქნება მცხოვრებთა საღ ელემენტებთან ერთად, რომელნიც სდგანან რუსეთის აღდგენის პრინციპზე და რომელთაც სურთ ებრძოლონ ყოველივე საშუალებით ანარქიულ ელემენტებს ყველასათვის ნანატრ წესიერების დასამყარებლათო. რაც შეეხება მოხალისეთა ლაშქრის შესახებ გავრცელებულ ხმებს, ისინი დამყარებულნი არიან მომხდარ ზოგიერთ ინციდენტებზე, რომელთაც პროვოკაციული მიზნით აწყობენ ზოგიერთი პირები, რომელნიც განზრახ ატარებენ მოხალისეთა ლაშქრის ნიშანსო. ასეთ პირების წინააღმდეგ მიღებული იქნება სასტიკი ზომებიო.

დასასრულ პოლკოვნიკმა აღნიშნა, რომ ლაშქარში არ არის მონარქისტული სულისკვეთებაო.

„საქმე"—„ესეც მოხალისენი".

სიმფეროპოლში მოხდა ოფიცერთა კრება.

ამ კრებაზე წაკითხულ იქმნა ბრძანება მოხალისეთა ლაშქრის მთავარსარდლისა ყირიმში ღენ. ბედესი, ოფიცერთა ჯარში გაწვევის შესახებ.

გამოსული ორატორები წინადადებას აძლევდენ კრებას მთლიან რუსეთის სახელით ჩაწერილიყვნენ ლაშქარში.

ორატორებმა, მიუთითეს რა სტუდენტების რეზოლიუციაზე, რომელთაც უარი განაცხადეს თავის ნებით ლაშქარში ჩაწერაზე, მათ ლაჩრები უწოდეს.

შემდეგ მოითხოვდენ ჯარისათვის შეძლებულ კლასების მიერ, ფინანსიურ დახმარების გაწევას.

ამის შემდეგ გამოვიდა ღენ. კორვინ კრუკოვსკი, რომელიც მოუწოდებდა ოფიცრებს მოხალისეთა ლაშქარში ჩაწერის დაჩქარებისაკენ.

ღენერალმა, სხვათა შორის, განაცხადა, რომ არ დაუშვებს არც ერთ ოფიცრების კრების მოხდენას ამ კითხვის ჯარში წასვლის ან არ წასვლის შესახებ.

კრებამ მიიღო წინადადება გაუგზავნოს მისალმების დეპეში რუსეთის მთელ მოხალისეთა ლაშქრის მთავარ-სარდალ ღენ. დენიკინს.

დასასრულ წაკითხულ იქნა ბრძანება ოფიცერთა ჯარში გაწვევის შესახებ, სადაც ნახსენებია, რომ ყველა ოფიცრები, რომელნიც კი დაემალებიან სამხედრო სამსახურს, გადაცემულნი იქნებიან სამხედროსაველე სასამართლოს და დასჯილნი სამხედრო დროის კანონებით.

ვ. ს. სოკოვკინი.

როგორც იტყობინებიან ყირიმის მთავრობაში მიწათ-მოქმედების მინისტრის პორტფელი ჩაბარება სახალხო განათლების მინისტრს ვ. ს. სოკოვკინსო.

მემარჯვენეთა ზრახვები

კიევში მომხდარ ძველ რუსეთის საკანონმდებლო პალატების წევრების თათბირის შესახებ შემდეგ ცნობებს ვტყობილობთ. თათბირზე მიუღიათ დადგენილება, რომ სამშვიდობო კონფერენციაზე უნდა იქნეს წარმოდგენილი, ერთი მთლიანი კონსტიტუციონურ-დემოკრატიული რუსეთი. როგორც იტყობინებიან რუსეთის ზოგიერთ წრეებში ფეხი მოუკიდებია მონარქიისტულ მომდინარეობას.

თუ ა. ა. ბობრინსკის, კაპნისტის ბეზაკოს და სხვ. არა აქვთ რუსეთის საზოგადოებაში არავითარი გავლენა, თათბირის დანარჩენი მონაწილენი, მაგ. ევგ. ტრუბეცკოი, პ. დოლგორუკოვი, მასლენიკოვი და სხვა. სარგებლობენ გენსაზღვრულ გავლენით რუსეთის განსაზღვრულ საზოგადოებრივ წრეებში.

მომავალ განახლებულ მთლიან რუსეთის მონარქისტულ ფორმის შესახებ ერთსულოვანი იყვნენ თათბირის ყველა მონაწილენი. ყველანი სთვლიან, რომ მხოლოდ ერთად-ერთ მონარქიას შეუძლია რუსეთში მკვიდრ უფლებრივ წესწყობილების დამყარება („ს. გ.")

ინგლისის მანუფაქტურა

ინგლისელ მეზღვაურების სიტყვით, ბაზარი ინგლისში ავსებულია მანუფაქტურით. დიდი ხნის საზღვარგარეთ გაუზიდველობის გამო მანუფაქტურა ძალიან ბევრია. ფასები შედარებით იმ ფასებისა, რომელნიც ომამდე იყო, ძალზე დაეცა.

ამ ნაირად იმედები, მანუფაქტურის შემოზიდვის შესახებ ომის გათავების შემდეგ დიდია.

აფხაზეთში.

(შთაბეჭდილებანი).

ჩვენი რესპუბლიკის არც ერთ კუთხეში არ იყო ისე არა ხელსაყრელი პირობები დემოკრატიულ აღმშენებლობისათვის, როგორც აფხაზეთში.

სოხუმის ოლქი გახდა არენათ, რომელზედაც სცადეს თავისი ძალები დემოკრატიასთან ბრძოლაში, როგორც ოტომანის გაძვალტყავებულმა იმპერიალიზმმა, რომელმაც დააპირა, თუმცა უნაყოფოთ, აფხაზეთში აჭარის ავანტიურის განმეორება, ისე ბოლშევიზმმაც, რომელმაც მოისხა, ადგილობრივ პირობების მიხედვით, ერთგვარ აგრარ-ნაციონალიზმის მანტია და აქეზებდა აფხაზეთის გლეხებს მეგრელების წინაამდეგ და პირიქით.

გლეხებში რაიმე მჭიდრო დემოკრატიულ ორგანიზაციათა უქონლობა, მათი საერთო ჩამორჩენა, რომელიც გამოწვეულია აფხაზების სამეურნეო ცხოვრების ნახევრად პატრიარქულურ ფორმებით, უხვი ნიადაგი გამოდგა მემამულეთა კონტრრევოლიუციონურ წრეებისა და დემაგოგ ბოლშევიკების ყოველგვარ ექსპერიმენტებისათვის. ჩვენ ახალგაზრდა სახელმწიფოებრივ ორგანიზმის ძალების იშვიათ დაჭიმვისა და სახალხო გვარდიის განსაკუთრებულ უნარისა და გმირობის წყალობით აფხაზეთი გადარჩა, არ გახდა ანარქიის მსხვერპლად და ოსმალეთის იმპერიალიზმის მონათ. გაკეთებულია, ასე ვთქვათ, უარყოფითი ხასიათის მუშაობა, ხოლო დადებით ხასიათის მუშაობის ასპარეზი ჯერ კიდევ წინაა. აფხაზეთი უნდა დაეწიოს რესპუბლიკის დანარჩენ სახელმწიფოებს, როგორც მიწათმოქმედების ახალ ნიადაგზე აგებაში, ისე ერობის შემოღების საქმეშიც, ამისათვის კი, გარდა მნიშვნელოვან ფინანსიურ ხარჯების გაწევისა, საჭიროა აგრეთვე მომუშავე ინტელექტუალური ძალები, რომლის ნაკლებობა მეტათ საგრძნობია ოლქში.

7 მარტის კანონის, განსაზღვრულ ნორმაზე ზევით მიწების კონფისკაციის შესახებ, ცხოვრებაში გატარება, სარაინო ერობისა და წვრილ საერობო ერთეულის შემოღება, საერობო პროგრამის მინიმუმის განხორციელება მაინც აფხაზეთის სახალხო საბჭოს საყოველთაო არჩევნებამდე—ამის გაკეთება აუცილებელია, რაც შეიძლება მეტის სისწრაფით, რომ ამით გამოვიყვანოთ მასა, რომლის უმრავლესობამ გადაიტანა ბოლშევიკური „ჩამომრები", პოლიტიკურ აპატიის მდგომარეობიდან.

მართალია, ბოლშევიკების მეთაურმა ლაკობამ, დაჰყარა ფარ-ხმალი და მთავრობას პატივება სთხოვა, მაგრამ დანებდა თუ არა ბოლშევიზმი, რომელიც ყველაზე ნაკლებ პერსონალური მოვლენაა? მათი დაკვირვებით, ვინც ახლო სდგას აფხაზეთის გლეხურ მასებთან, მან, შეიძლება, კვლავ იფეთქოს, თუ არ იქნა მიღებული სასწრაფო ზომები სოციალურ რეფორმების განხორციელებისაკენ. აფხაზეთის მდგომარეობის სიმწვავე მდგომარეობს იმაში, რომ ამ სოციალურ რეფორმატორობისათვის იქ არ იყო ნამდვილი ორგანო, საყოველთაო არჩევნებით არჩეული, რამაც ოლქში რაიმე მჭიდრო და გარკვეულ პარტიულ და დემოკრატიულ ორგანიზაციების უქონლობის გამო გადააქცია სახალხო საბჭო იარაღათ ხან ერთ, ხან მეორე მიმდინარეობის ხელში, რომელიც მოიპოვებდა შემთხვევით, დროებით უმრავლესობას. დამახასიათებელია, რომ აფხაზეთის გლეხების წარმომადგენლები, რომელთაც დაჰგმეს 15 ავგისტოს თურქოფილურ--რეაქციონური პოლიტიკა დაზარალებულ მემამულეთა უპასუხისმგებლო დემაგოგებისა, უკვე 9 ოქტომბერს მათ იდეოლოგიის გავლენის ქვეშ იმყოფებიან და აწესებენ მათ პოლიტიკურ ბატონობას. პრეზიდიუმში აშკარა მონარქისტებისა და რეაქციონერების გაყვანით. სახალხო საბჭოს პოლიტიკურ ცხოვრების ზედაპირზე ხდება იგივე პროცესი არა პოლიტიკურ ხაზის შეჯახებისა,—ბოლშევიზმის კავშირში, საბჭოს ერთ წევრის გამოთქმით, თუნდაც ეშმაკთან, და ორგანიზაციულ დემოკრატიულ მოქმედების ხაზს შორის,—რომელი პროცესიც ხდება თვით ხალხის ცხოვრების სიღრმეში, გაიმარჯვა მეორე ხაზმა, მაგრამ ამ გამარჯვების გამაგრებისათვის მშრომელთა ინტერესებისათვის საჭიროა ამ უკანასკნელის ჩათრევა ცხოვრების ახალ ფორმების აღმშენებლობის პროცესში, საჭიროა მისი გამოყვანა პოლიტიკურ აპატიისა და თავის მომავლისადმი გულგრილობის მდგომარეობიდან, ამის მიღწევა კი შეიძლება, და საჭიროცაა, უშიშარ რეფორმატორობით, ჯერ კიდევ საყოველთაო არჩევნებამდე, და ყველა არსებულ პარტიულ და დემოკრატიულ ძალების ენერგიული მუშაობით.

ქ. ჯ.

პეტროგრადიდან დაბრუნებულთა მიმართ თხოვნა:

პეტროგრადის უნივერსიტეტის მესამე კურსის სტუდენტი, **აკაკი სპირიდონისძე სანოძე**, მსახურებდა პეტროგრადში, ვასილიევის კუნძულის პირველ რაიონის სასურსათო კომიტეტის საქმის მწარმოებლათ და მუშაობდა სოციალ-დემოკრატების, მენშევიკების ორგანიზაციაში. ამა წლის თებერვლის შემდეგ, მისმა მშობლებმა და ახლო ნათესავებმა მის შესახებ არა ვიცით რა, ამიტომ უმორჩილესად ვსთხოვ პეტროგრადიდან დაბრუნებულთ, თუ რაიმე იციან მის შესახებ გვაცნობონ პრესის საშვალებით, ან წერილობით, შემდეგ მისამართით: ქ. ჭიათურა, მაღაროს ტეხნიკს, ანდრია ივ. კობიძეს.

P. S. ვსთხოვ გაზეთ „ერთობას" და „სახალხო ფურცელს" გადაბეჭდონ ეს თხოვნა.-

პატივისცემით ა. ივ. კობიძე.

ღია ბარათი ამხ. ვალ. თურქიას.

(წერილი ქუთაისიდან.)

ხაშურში ყოფნის დროს 1917/18 წ. იქ გვქონდა ჩვენ ახალგაზრდა ესერების ორგანიზაცია ამ ორგანიზაციის კომიტეტის ხაზინადარი იყო ამხ. ვ. თურქია. როდესაც ჩვენ დაგვითხოვეს მაისში და დავიფანტეთ სხვა და სხვა ადგილებში, ჩვენი ორგანიზაცია დროებით მიიხურა და ამასთან დაგვრჩა ფული 414 მან. როგორც კომიტეტმა დაადგინა, ამ თანხიდან 300 მანეთი უნდა გაგვეგზავნა გაზ. „რევოლიუციონური ნობათი"-ს ფონდის გასაძლიერებლად და 114 მანეთი კი „ზნამია ტრუდა"-სთვის. და ამ საქმის სისრულეში მოყვანა, როგორც ხაზინადარს, დავავალეთ ამხ. თურქიას. მაგრამ როგორც გავიგე კერძოთ, ეს ფული არ უნდა იყოს მიღებული არც ერთი რედაქციის მიერ.

(ამასთან ვსთხოვ რედაქციას აქვე აღნიშნოს არის ფული მიღებული თუ არა.) მე ვეკითხები ამხ. ვალ. თურქიას, როგორც კომიტეტის წევრი, გაუგზავნა მან ეს ფული, თუ არა; და თუ არ გაუგზავნია, ვსთხოვ გაუგზავნოს დაუყოვნებლივ.

იმედი მაქვს, რომ ჩემი ხმა უნაყოფოთ არ ჩაივლის.

პ. ხეთელი.

მატარებლების მიმოსვლა

საქართველოს რესპუბლიკის რკინის გზებზე 20 ნოემბრიდან მატარებლები შემდეგი წესით ივლიან:

მატარებელი № 1—გადის თფილისიდან—17 ს. და 42 წ.,
ხაშურიდან—22 ს. და 22 წ.,
რიონიდან—3 ს. და 09 წ.,
ჩადის ფოთში—6 ს. და 33 წ.,
„ № 3 გადის თბილისიდან 10 ს. და 25 წ.,
„ ხაშურიდან 18 ს. და 04 წ.,
„ რიონიდან—23 ს. და 21 წ.,
გადის ფოთში—4 ს. და 36 წ.,
„ № 5 გადის თბილისიდან—22 ს. და 30 წ.,
„ ხაშურიდან—4 ს. და 02 წ.,
„ რიონიდან—9 ს. და 18 წ.,
ადის ფოთში—13 ს. და 08 წ.,

გ ა მ ო დ ი ს:

მატარებელი № 2 ფოთიდან—20 ს. და 49 წ.
0 ს და 14 წ.
რიონიდან—ღნ—5 ს. და 01 წ.
ხაშურიდიოდის 8 ს. და 57 წ.,
თბილისშოთიდან 22 ს. და 34 წ.,
№ 4 იონიდან—4 ს. და 30 წ.,
რურიდან— 12 ს. და 15 წ.,
ხაშისში მოდის 18 ს. და 25 წ.,
თბილფოთიდან—16 ს. და 11 წ.,
№ 6 ხაშურიდან—2 ს. და 33 წ.,
თბილისში პოდის 7 ს. და 20 წ.

მატარებლები №№ 1 და 2, ს[...] ა, თბილისსა და ფოთს შუა, [...] ფია ვაგონების საჯდომი ალა[...] დანომრილია. პლაცკარტი ღირს[...], გზავრო ბილეთის ფასის გარდა, [...] დან. ყველა ვაგონებში.

მატარებლები №№ 5 და 6—ს[...] გზა ვროა თბილისსა და ფოთს [...] ყველა ვაგონებში საჯდომი ალა[...] ბი დანომრილია, პლაცკარტი ღ[...] გარდა სამგზავრო ბილეთის ფ[...] 10 მან. ყველა კლასებში.

მატარებლები № 3 და 4—საფ[...] ტოა თბილისსა და ფოთს [...] პლაცკარტოა.

სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—ცენტრალური კომიტეტი.